

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK – Contich

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat deze uitgave reeds aan Nr 325 is en veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. 't Portiertje van Roeselare — 301. De Kleine Tooneel-
speelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in
Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. —
306. De Wonderbare Redding. — 307. Naar Congo. — 308.
De Vrienden der Slaven. — 309. Fiere Margriet van Leuven.
310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. —
312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Tee-
kens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan.
— 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter
van Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De
Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het
gezin van den Visscher. — 322. De Wilde Cow-Boy. — 323.
Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen.
— 325. Kerstmis in de Sneeuw.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

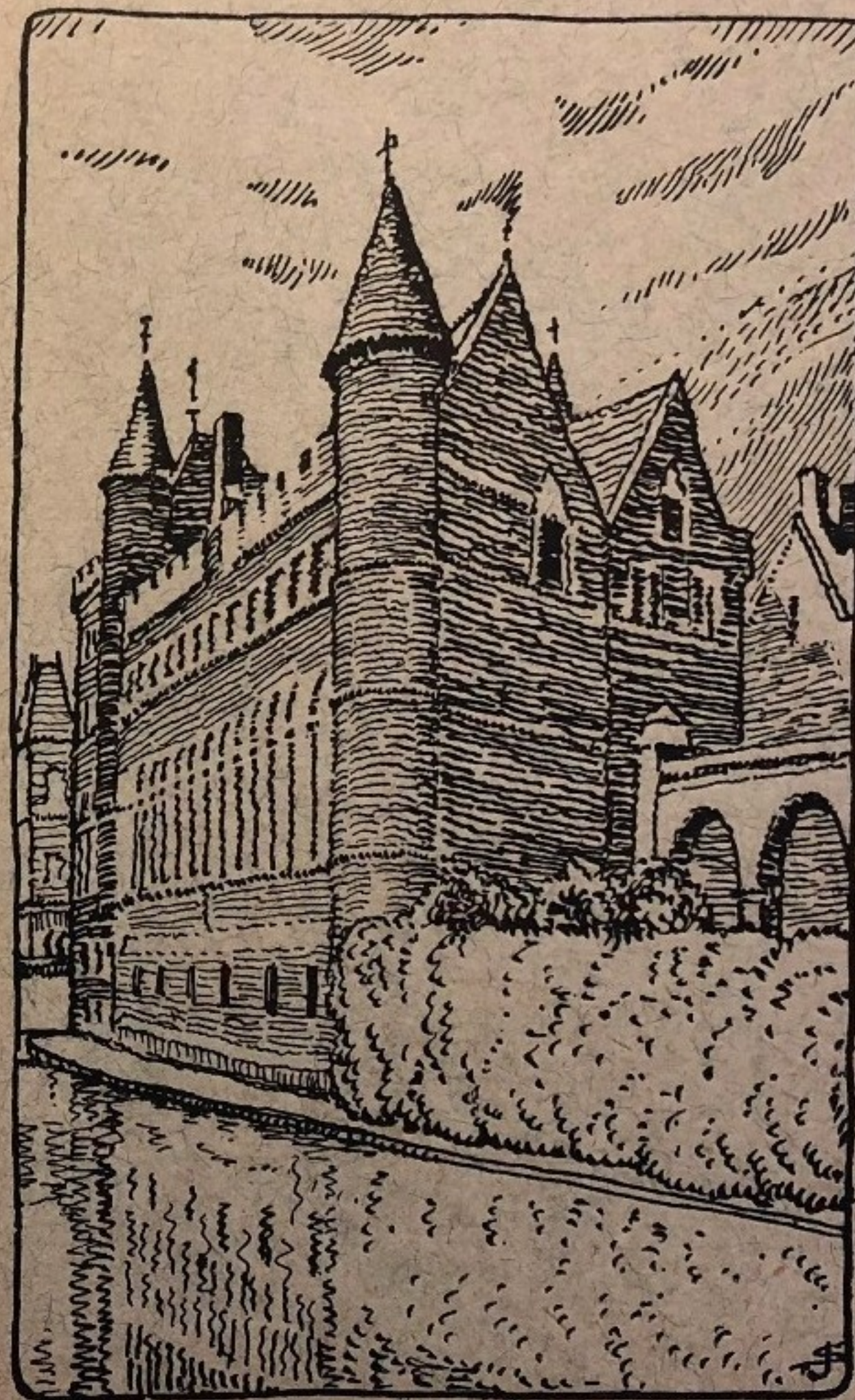
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 87

(Tweede druk)

A. HANS.

Uit onze Geschiedenis

A. HANS.

Nr. 87

Uit onze Geschiedenis

Uitgave
A. HANS-VAN DER MEULEN
CONTICH.

HET MISLUKTE VERRAAD.

Na een oorlog tusschen de Vlamingen en de Franschen, was het in 1388 vrede geworden. En men was er algemeen verheugd over. Hertog Philips van Bourgondië, de nieuwe heer van 't land, beloofde rechtvaardig zijn volk te besturen.

Gent had zich in den strijd 't felst betoond. Gent was ook een machtige stad, waar men de vrijheid niet missen wilde.

't Zou nu kermis zijn te Gent, een grootsche kermis ook. Niemand minder dan Karel VI, koning van Frankrijk wilde er te gast komen, om te bewijzen, dat hij slechts vriendschappelijke gevoelens jegens de Gentenaren had. Een vorst, die met burgers ging feesten!

Vroeger had hij tot twee maal toe de stad willen vernielen. Maar nu heerschte de vrede en Karel VI zou blijk geven van zijn genegenheid. Aldus had hij laten zeggen.

De Koning verbleef te Sluis, maar had zijn dienaren voorop gezonden naar Gent. Op groote wagens waren levensmiddelen en vaten wijn geladen en andere waren voor den vorst en zijn hof.

De burgers zagen dit alles met groote belangstelling aan. Een van hen, genaamd Zwarte Diederik, was ook eens gaan kijken naar de Vrijdagmarkt, waar die wagens stonden.

— Meent de koning van Frankrijk nu, dat wij geen eten te Gent hebben? vroeg hij. En sedert wanneer is het mode, dat een gast, die ter kermis komt, zijn eigen kermismaal meebrengt? 't Is wel waar, dat Karel VI zich zelf genood heeft, maar daarom zou men hem geen ledige schotels voorzetten. En moet de koning met zijn hovelingen al dien wijn uitdrinken?

Zoo sprekend was Diederik tot bij een wagen met vaten gedrongen. Hij wilde een der tonnen wat opheffen, maar dat gelukte hem niet.

— Dat vat is te zwaar voor wijn, zei Diederik. Ik geloof, dat de Franschen kermis te Gent op hun wijze zouden willen vieren. In dat vat is wat anders dan wijn.

Diederik deelde zijn bevinding aan kennissen mee. En het nieuwtje, dat de wijntonnen zooveel wogen, verspreidde zich snel.

— Vrienden, we laten ons toch niet verraden! riep Diederik. We moeten onderzoeken, wat in die tonnen zit.

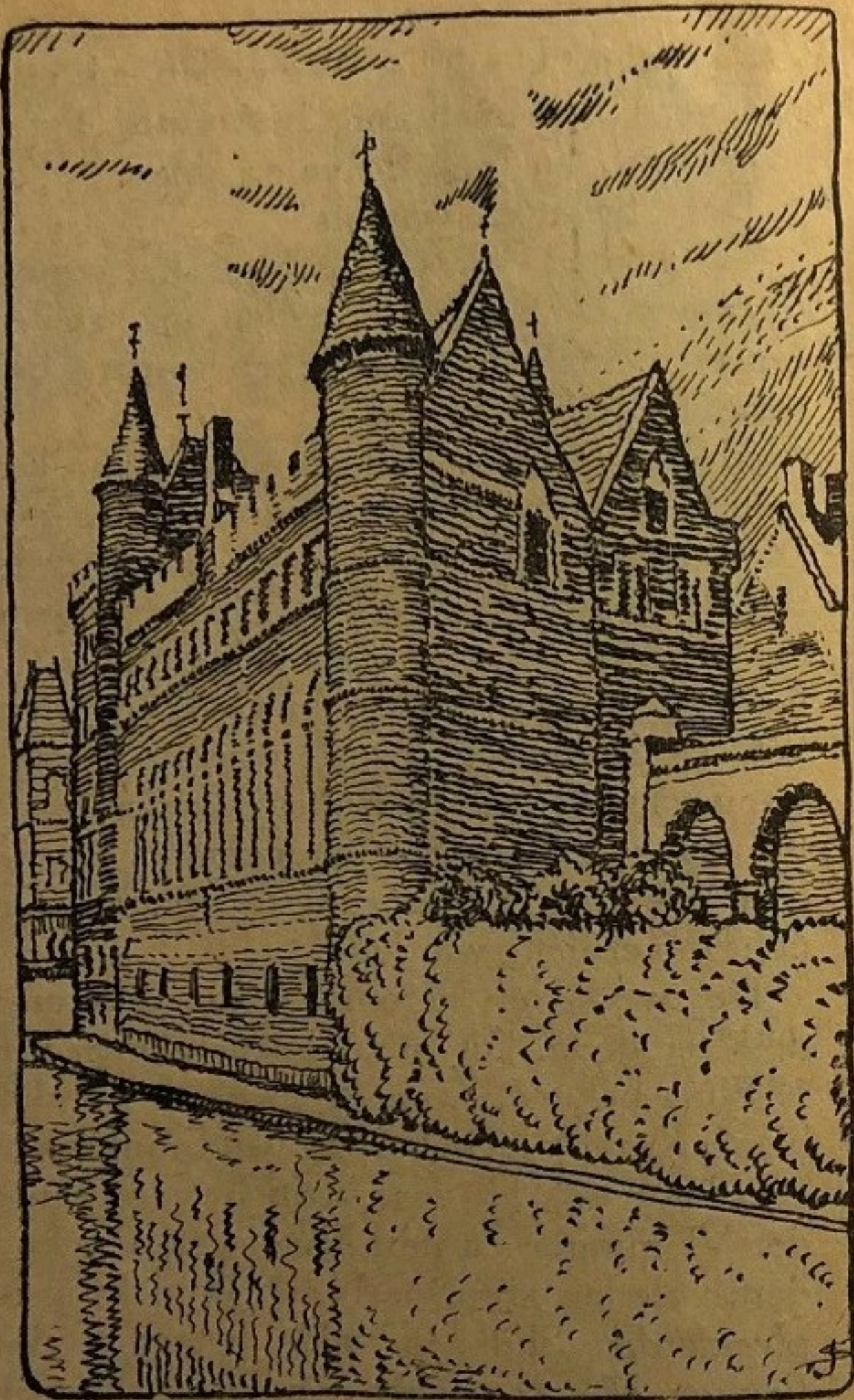
— Ja, ja! klonk het. We willen 's konings wijn proeven! En onstuimig bestormde het volk de voertuigen en brak de vaten open.

Deze bevatten wapens.

— Verraad, verraad! galmde het over de Vrijdagmarkt. De Franschen willen onze stede veroveren en verdelgen. Ze brengen wapens binnen op geheime wijze! Verraad!

Men omringde de dienaren van den koning en haalde de Fransche ambtenaren uit de gasthoven. De overheden vernamen, wat er gebeurde en lieten de poorten versterken. De gevangenen werden verhoord. Ze moesten bekennen dat het plan bestond om zich listig van Gent meester te maken. De lieden, die met de wagens waren meegenomen hadden tot taak met de wapens uit de vaten op een afgesproken oogenblik de wacht te overvallen en de poorten te openen. Gent zou geheel vernield worden.

De overheden veroordeelden de samenzweerders ter dood. Dit nieuws was eenige uren later te Sluis bekend, waar de grootste schuldige verbleef: Karel VI. De koning van Frankrijk werd nu zeer bevreesd. Hij was beducht voor een opstand der Vlamingen en nam haastig de vlucht. De ridders volgden zijn voorbeeld. Hun krijgsmachten plunderden Sluis en wilde hetzelfde doen met Brugge. Maar het volk liep daar samen om zulks te beletten.

Zoo werd Gent voor ondergang bewaard, maar de burgers ondervonden, hoe ze steeds op hun hoede moesten zijn.

DE DOOD VAN ACKERMAN

Frans Ackerman had in dien strijd voor het recht der Gentenaren en der Vlamingen het volk dapper aangevoerd. Nu het vrede was, had hij zich op het kasteel te Gaver teruggetrokken...

De hertog van Bourgondië, die thans Vlaanderen bestuurde, had Ackerman wel als voornaam officier aan zijn hof willen doen wonen, maar de edele Gentenaar zocht geen eer. En bovendien begreep hij wel, hoe dit aanbod geschiedde, om hem met gouden ketens te binden. De hertog kon nog eens plannen hebben, om aan de Vlamingen hun rechten te ontnemen. En dan zou Ackerman zich aan 't hof koest moeten houden... Maar de koene burger leefde liever stil te Gavere. En kwam de vrijheid in gevaar, dan zou hij opnieuw bereid zijn de Vlamingen te leiden en aan te voeren.

Nu zouden de vijanden van het volk hem op een andere wijze uit den weg ruimen.

Frans Ackerman had te Gent een bruiloft bijgewoond. Hij begaf zich dan naar zijn huis, dat hij ook te Gent bezat.

Alleen stapte hij door de Sint Pieterswijk. Het

was een donkere avond. Nu en dan viel er een motregen.

Ackerman liep in gedachten en peinsde aan geen gevaar. Hij merkte niet, dat eenige kerels hem volgden, sluipend langs de gevels.

Ackerman kwam aan een eenzamen hoek. De straat was er gansch verlaten. Eensklaps hoorde hij gerucht. Hij wilde zich omkeeren...

— Nu heb ik u en ontsnapt ge niet meer! klonk het...

Walter van Herzele was daar, de zoon van een verrader, die vroeger door Ackerman werd gestraft.

Juist kwamen om den hoek eenige burgers. Maar het was te laat om hulp te bieden...

Van achteren, als een echte **sluipmoordenaar**, bracht van Herzele zijn **slachtoffer** een hevigen knotsslag op het hoofd toe.

Ackerman had den tijd niet gehad om zich te verweren. Bloedend zonk hij neer.

De moordenaars vluchtten.

De burgers bogen zich over den gewonde.

— O, Walter van Herzele heeft me getroffen, kreunde Ackerman nog.

Anderen snelden toe. Iemand bracht een lantaarn. En bij het schijnsel herkende men den geliefden leider.

— Wie heeft die gruwelijke misdaad begaan? vroeg men.

— Toen wij hier aankwamen, hoorden we stemmen, vertelde een der burgers. We zagen een man vallen en verscheidene kerels liepen weg. Wij hebben geen van hen kunnen onderscheiden, maar de ruwaard zelf heeft ons gezegd, dat Walter van Herzele hem getroffen had.

— Ha, de bastaardzoon van den ouden van Herzele, die als verrader geketend werd, riep er één. De jonker liep te Gent rond. Ik ken hem wel en heb hem gisteren nog gezien.

Anderen hadden den gevallen onderzocht en verklaarden dat hij dood was. Sommigen behielden nog hoop en zonden om een heelmeeester.

Men bracht Ackerman in het naburige huis. Toen zag men beter de vreeselijke wonde in het achterhoofd.

Meer en meer Gentenaren traden binnen of verzamelden zich voor de deur. En allen waren hevig verontwaardigd.

Een heelmeeester verscheen. Hij beschouwde den ruwaard en schudde het hoofd.

— Mijnheer Ackerman is dood, zei hij. Er is niets meer aan hem te doen.

Dit nieuws verspreidde zich snel door de stad. Ook overheden hoorden het en kwamen verschrikt zien.

De twee burgers legden hun getuigenis af. De naam van den moordenaar was op aller lippen.

— Dood aan Walter van Herzele!... klonk het.

Benden doorkruisten de stad.

— Wij moeten Walter van Herzele vinden! riep men. Dood aan den moordenaar!

De baljuw van den hertog vertoonde zich met een gewapende bende.

— Goede lieden, ik verneem welk een gruwelijke misdaad er gepleegd werd. En ik begrijp uw toorn. Maar wees gerust, de moordenaar zal gevat worden en zijn verdiende straf krijgen. Keert bedaard huiswaarts!

Deze verklaring kalmeerde de menigte.

Een jongen hoorde ook het nieuws en kwam haastig bij den doode. Het was de schildknaap van Ackerman. Men noemde hem Leeuwtje van Damme, want uit Damme was hij afkomstig en hij had dikwijls grooten moed betoond.

Weenend knielde Leeuwtje bij het lijk van zijn meester

Medelijdend hief een der burgers hem op.

— Leeuwtje, sprak hij, nu moeten we uw heer naar zijn eigen woning over brengen. Ga vooruit en zeg aan den huisbewaarder, dat hij een praalbed gereed make. Toon u flink om heer Ackerman de laatste eer te bewijzen.

Leeuwtje ging heen.

Men haalde een baar. Ook zorgde men voor fakkeldragers. En in den rooden schijn der flam-

bouwen bracht men wat later den ruwaard naar zijn eigen huis. Vrienden liepen met eenige overheden der stad achter de baar.

Een groote schare volgde ingetogen en eerbiedig. Het praalbed was gereed. Het stond in de ruime voorkamer, te midden van brandende kaarsen. Men legde er den doode op. En Leeuwtje zou er den ganschen nacht bij waken. De baljuw van den hertog verscheen nu en huichelde ontsteltenis. De overheden, die er waren, ontvingen hem zeer koel.

Zij konden niet veinzen, al spraken ze hun gedachten niet uit. Toch zei een van hen:

— Het was onvoorzichtig van u, heer baljuw, er u aan te ergeren, dat heer Ackerman door gewapende dienstknechten vergezeld werd. Ge ziet hoe noodig die maatregel was. En gij hebt het hem verboden.

— Ik handelde volgens de wetten, antwoordde de ambtenaar, maar had ik dit kunnen voorzien, ik zou er mij niet tegen verzet hebben dat mijnheer Ackerman bescherming zocht. Ik wist niet, dat hij zoo gehaat werd.

— Gehaat? Hoor, hoe het volk den dood van den moordenaar eischt, hernam de burger. Maar een sluipmoordenaar kan een ongewapende van achter aanvallen.

— Ik heb bevelen gegeven om Walter van

Herzele op te sporen en ik verzeker u, dat hij zijn straf zal krijgen.

De baljuw ging heen. Hij voelde de vijandschap wel. Maar hij verheugde er zich op aan zijn meester gewichtig nieuws te kunnen melden. De volksleider was dood.

En neen, het volk zou Walter van Herzele niet vinden... Die stond nu onder hooge bescherming, 't Was waar, dat de baljuw aan Ackerman had verboden met gewapende dienstknechten te wandelen. De ambtenaar van den graaf beweerde toen dat het dan bleek, alsof Ackerman nog een ruwaard, een heer van het volk was.

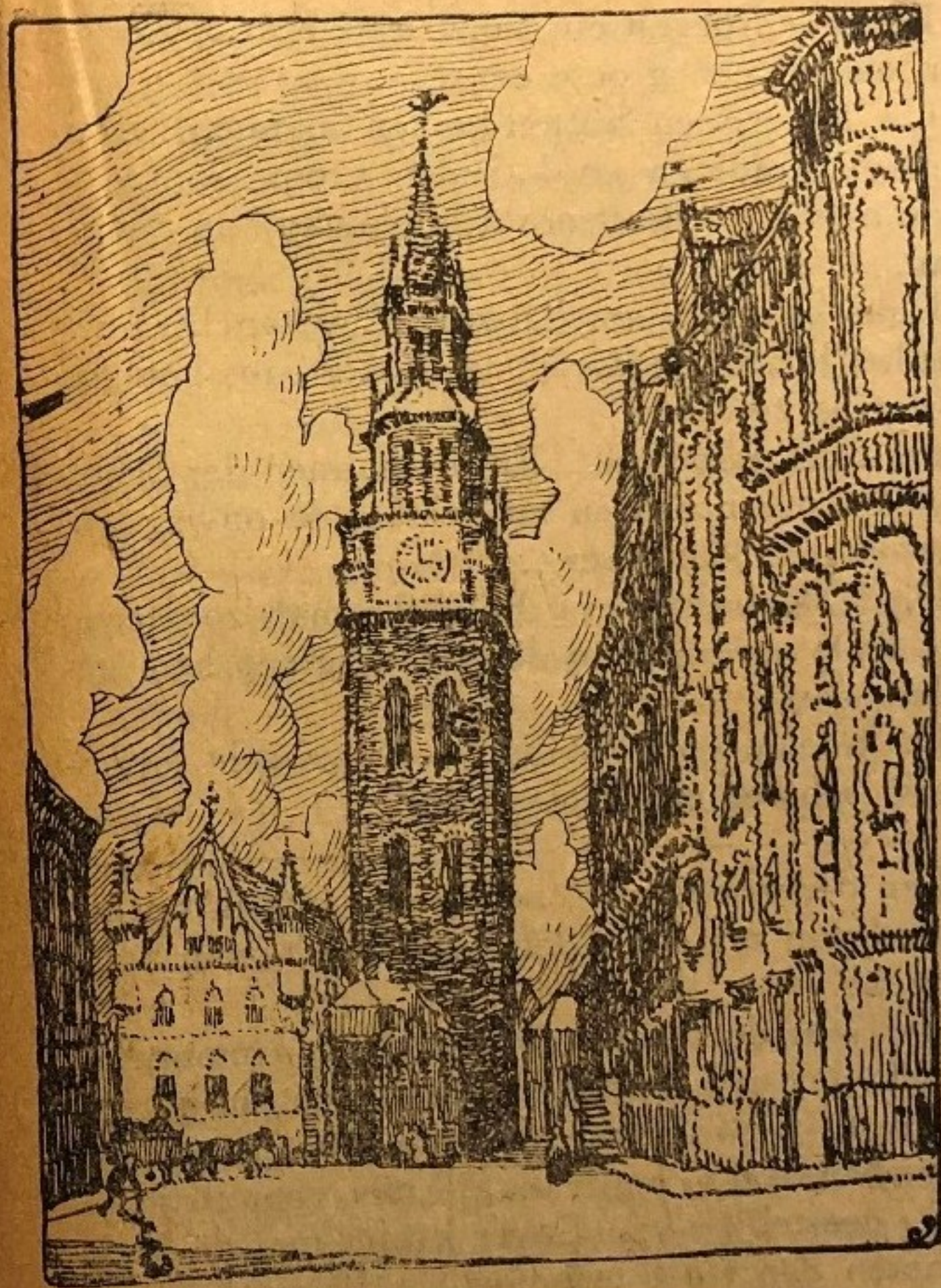
Om den vrede te bewaren, had Ackerman toegegeven...

Nu was hij gevallen door sluipmoord...

Den volgenden dag bracht men het lijk naar Gaver. Ongaarne lieten de Gentenaren het weg voeren. Ze hadden hun ruwaard liever in hun stede ter ruste gelegd... Daar sliepen ook Jacob en Filips van Artevelde en Jan Yoens.

Maar Ackerman had vroeger gezegd, dat hij te Gaver wilde rusten...

Duizenden Gentenaren volgden dan den stoet. Ackerman lag op een baar, onbedekt, opdat ieder langs den weg hem nog eens zou zien, die zoo lang en zoo trouw het volk had gediend...

Burgers droegen om beurten de baar... Ze deden dat als een groote eere.

Uit hoeven en hutten traden mannen, vrouwen en kinderen en knielden vroom langs de baan neer en baden voor de ziele van hun hoofdman.

Daar kwamen kerelen met Zwarten Diederik aan het hoofd, Diederik, die Ackermans bondgenoot was geweest.

De stoet stond stil... En de mannen der Scheldevallei, der bosschen en velden, de onverzoenlijksten, knielden neer...

Diederik weende, nu hij Ackerman zoo terug zag... De aanblik van den doode greep hem geweldig aan.

De kerelen vormden dan de voorwacht en opnieuw schreed de stoet verder.

— — — — —

Een der vrienden stond op den uitkijk op het kasteel. Hij zag den stoet op de hoogte van Semmerzake.

— Gent doet zijn zoon uitgeleide, mompelde hij. Ha, het zou weinig moeite kosten om nu een oproer te verwekken. Maar we moeten ons beheerschen. Neen, het is de tijd niet voor strijd.

De geestelijke van Gaver kwam met de kerkdienaren den stoet tegemoet... Hij zegende het lijk, en las de gebeden... Dan stelde hij zich aan

het hoofd en de droevige stoet richtte zich naar het kasteel...

Plechtig klonken de treurzangen. De kasteelklok luidde over dood...

Het lijk werd op een praalbed gelegd.

De kerelen en de Gentenaren gingen nu in eindelooze rij langs het praalbed...

Men bracht den laatsten groet aan den doode en deed het ordelijk en ingetogen. Ook uit het ronde kwamen boeren en boerinnen, arbeiders en hun vrouwen.

Ackerman werd in de kerk van Gaver begraven.

Walter van Herzele werd niet ontdekt, en neven van Ackerman, die hem toch overal opspoorde, moesten van den hertog Vlaanderen verlaten.

Walter van Herzele keerde toen terug...

Maar nieuwe gebeurtenissen hielden de aandacht bezig. En bij de groote massa werd Frans Ackerman vergeten...

LEGENDEN.

Jan Vermeire stapte met zijn ouders en broertjes en zusjes mee naar Geeraardsbergen.

De familie woonde op een dorp in den omtrek. Maar heden, een dag in Maart was het, stroomde er veel volk naar het vriendelijk stadje, dat aan den Dender ligt en tegen een berg.

Hoe druk was het te Geeraardsbergen!

Geen wonder... Men vierde Krakelingen-werp en Tonneken-brand.

't Was kort na den middag... Jan Vermeire beklom met zijn familieleden den Ouden Berg, een hoogen heuvel, vanwaar men een prachtig gezicht heeft over de Denderstreek.

Muziek klonk... Een stoet kwam naar boven. Muziek en veel volk begeleidden de burgerlijke en geestelijke overheden naar den kruin van den heuvel. De heeren traden in de kapel, die reeds zes honderd jaar geleden gesticht, maar naderhand dikwijls verbouwd werd.

In de kapel werd eerst de Litanie van Onze Lieve Vrouw gelezen. Dan gingen de Deken, de Burgemeester, Schepenen en ambtenaren tot bij een steenen kolom, waar hun een beker wijn aangeboden werd.

In elken beker zwom een klein vischje, een geufke of grondeling. En de heeren moeten met den wijn ook het vischje inslikken. Dit is een oud gebruik.

Bij de kolom stonden groote manden met harde koeken.

Opnieuw klonk muziek en nu begonnen de overheden en uitgenoodigden die koeken, krakelingen genaamd, naar het volk te werpen.

Jan Vermeire en zijn familieleden weerden zich evenals de honderden anderen om van die

koeken in handen te krijgen. Welk een worsteling zag men nu! De menschen drumden en drongen, velen rolden op den grond, tuimelden over en door elkaar en dat alles onder luid gejoel en gelach!

Het krakelingwerpen duurde wel een half uur.

Jan Vermeire had een goeden buit. Hij was dan ook een rappe gast. Nu, broertjes en zusjes waren ook goed voorzien.

De familie zat dan een wijle in een herberg op den berg. Een uur later daalde ze den steilen heuvel af.

Oom Kamiel, die ook meegegaan was en op Winteravonden veel in oude boeken las, vertelde het volgende:

« Dit feest bestaat al honderden jaren... Lang, zeer lang geleden, toen de stad nog niet bestond, woonden er in de streek drie gebroeders, elk in een kasteel op een hoogte. De eene was de heer van Geeraardsbergen, de tweede die van Pamel en de derde de baron van Assche.

Toen ter tijde oorlogde men veel, en 't ging er dikwijls wreed bij toe. 't Was niet altijd oorlog tusschen verschillende volkeren, maar van kasteelen ondereen. Nu hadden de drie broeders een afspraak gemaakt. Als er een in gevaar was, moest hij op zijn berg een vuur ontsteken. Dan konden de anderen dat zien en ter hulp snellen. Als de soldaten en onderdanen zich goed geweerd

hadden, deelden de heeren wijn en koeken onder hen uit. Zoo ontstond dit gebruik, als een herinnering aan dien tijd.

— Maar Kamiel, wat komt dat vischje er dan bij doen? vroeg vader Vermeire.

— Wel, men vertelt de afkomst nog anders. Ook vele honderden jaren geleden werd Geeraardsbergen belegerd door den heer Gunther van Edingen. Die wilde de stad binnen dringen en er zijn soldaten doen plunderen en moorden. De burgers verdedigden zich dapper, maar ze kregen hongersnood. De boeren konden immers geen graan of ander eten binnen brengen. De soldaten van Gunther zouden alles afgenomen hebben.

Door den fellen honger zou de stad zich moeten overgeven. Toch verzonnen de burgers een list. Ze smeten het laatste brood en den laatsten haring over de muren in het kamp van den vijand en riepen: «Ha, ge meent dat wij gebrek lijden, maar zie, we deelen u nog van onzen overvloed mee!»

Men vertelde dit aan Gunther van Edingen. Die rekende waarlijk op den honger om meester te worden van de veste, maar nu verloor hij den moed. Als de Geeraardsbergen nog zooveel voedsel hadden, dat zij er van konden missen, moest het beleg nog heel lang duren. De heer van Edingen trok met zijn volk af. Geeraardsbergen was verlost. En er kwam weer eten toe. Men brandde

vreugdevuren op den berg en wierp koeken voor het volk. En elk jaar deed men dat. Het werd het feest van krakelingen-werp. En het vischje in den beker wijn, herinnert aan den laatsten haring.

Te Gent hebben ze ook eens zoo iets gedaan, vervolgde oom Kamiel. Maar daar lukte het niet. Graaf Boudewijn V, wilde het kasteel van Gent innemen, maar de bezetting verdedigde zich dapper. De soldaten van den graaf konden niet over de vesten geraken.

— We zullen de Gentenaren temmen door den honger, zei Boudewijn.

En er was op het kasteel niet veel eten meer. De Gentenaren lieten dat echter niet merken. Ze namen hun laatste hesp en sneden die in stukken. Ze wierpen de lekkere schillen naar de soldaten van den graaf.

— Jongens, wij hebben medelijden met u, riepen ze. Gij krijgt niet veel te bikken van uw heer. Eet wat van 't onze.

De soldaten keekn vreemd op... Hesp was geen alledaagsche kost. En als de Gentenaren er te grabbelen konden gooien, moesten ze wel keur aan levensmiddelen bezitten. De graaf hoorde dit.

— Dan verliezen we onzen tijd niet langer! riep Boudewijn grimmig uit...

Hij beval het beleg op te breken. De troepen vertrokken. Een zekere Lambrecht, die de achter-

wacht aanvoerde, vertrouwde de zaak toch niet. Hij treuzelde met het vertrek van zijn afdeeling.

Hij zag een vrouw uit het kasteel komen. Ze ging met een emmer naar een waterput. Lambrecht nam haar gevangen.

— Is er zoo veel eten binnen het kasteel? vroeg hij.

— O, ja, beweerde de vrouw.

— Ge liegt. Ge hebt die laatste hesp in stukken gesneden, en ons de schellen toegeworpen, om ons te misleiden...

Lambrecht dreigde de vrouw te dooden, als ze de waarheid niet bekende. De gevangene vertelde toen, dat er inderdaad hongersnood op het slot heerschte.

Lambrecht zond dadelijk de achterwacht voor het kasteel terug. Hij waarschuwde den graaf.

Boudewijn maakte ook rechtsomkeer en zette het beleg voort. Toen moesten de Gentenaren de veste overgeven...

Zoo vertelde oom Kamiel. En Jan Vermeire dacht aan die oude geschiedenissen, toen hij met de familie weer naar 't eigen dorpje terug keerde.

En 's avonds zag hij van uit het bovenvenster de pektonnen op den Ouden Berg bij Geeraardsbergen branden. Gelukkig was het nu geen alarmsein meer, maar een vreugdeteeken.

En in het dorp zelf liepen nu ook knapen

rond met brandende strootoortsen en ze zongen, dat het helmde:

« Halmke brand,

Zeven zakken op een dagwand ».

Ze doelden op zeven zakken graan, wat de grootste opbrengst is van een dagwand (oude vlaktemaat) land.

Sommigen beweren ook, dat de vermakelikheden een overblijfsel zijn van een zeer oud feest ter eere der Lente.

Ook in andere landen springt en danst men nog omstreeks dezen tijd rond vuren, die men bij feesten en kermissen aansteekt.

UIT GRETY'S JEUGD.

Grety was de beroemde toonkunstenaar van Luik. Ge kent wel zijn lied: « Waar kan men beter zijn ».

Weinig had het gescheeld, of Grety was als kind reeds blind geworden. Eens kookte zijn vader lijn, die in een pot stond te sissen. De knaap wilde weten, waar dat gesis toch eigenlijk vandaan kwam. Het ventje trok ongelukkiglijk den pot omver, de inhoud stortte in het vuur en ontplofte. De huisgenooten, die verschrikt kwamen toegelopen, vonden het jongentje half verstikt. Wel kwam hij weer spoedig bij, maar tengevolge van dit ongeval, dat hem 't leven had kunnen

kosten, bleef Gretry zijn leven lang zwak van gezicht.

Na zijne herstelling — want de onvoorzichtige knaap was verbrand geworden over geheel zijn lichaam — scheen hij droefgeestig en daarom nam zijn grootvader hem mee naar buiten, waar de toekomstige musicus twee prettige jaren doorbracht.

Gretry moest echter naar de stad terugkeeren; 't was tijd om te leeren en zijn vader gelukte er in, hem als koorknaap in de St-Denis-kerk te doen aannemen. Helaas! het zes-jarig knaapje kreeg er een hardvochtigen meester. Lees maar eens, wat hij later zelf vertelde over zijne jeugd.

« Op zekeren dag », zoo schreef Gretry in zijne « Mémoires », « was onze klok achter, zoodat ik te laat in de metten kwam, die 's morgens tuschen vijf en zes ure gezongen werden. Ik werd voor de eerste maal gestraft en moest twee uren lang te midden der klas op mijne knieën zitten. O! hoeveel slechte nachten braken er nu voor mij aan; honderden keeren sliep ik in, overmand door den vaak, maar honderden keeren sprong ik verschrikt op, vreezende te laat in de kerk te komen. Zonder naar de klok te kijken, verliet ik mijn huis, soms al om drie uren in den nacht, door regen of sneeuw; ik zette mij op den dorpel der kerkdeur, met mijn kleine lantaar op de knieën, om er mijne handen aan te warmen. Dan sluimer-

de ik gerust in, want nu wist ik zeker, dat men den tempel niet binnentreden kon, zonder mij te wekken!

O! wat heb ik onder de lessen geleden! Wij moesten elk op onze beurt zingen en bij de minste fout, mishandelde onze strenge meester, zoowel den jongsten leerling als den oudsten. Hij liet ons op een korten, dikken stok knielen, zoodat we bij de minste beweging omver tuimelden. Ik zag hem eens eene groote pruik op 't hoofd van een zes-jarigen knaap zetten en daarmee het arme jongentje verscheidene voeten boven den vloer aan den muur ophangen. Daarna duwde hij zijn slachtoffer een papier in de eene hand, dwong hem de muziek te zingen en met de andere hand de maat te slaan ».

Vier tot vijf jaar bleef Gretry in de macht van dien kinderbeul. En of hij vlijtig, zachtmoedig, onderworpen, gedienschtig was, niets kon den geweldenaar vermurwen. Ja toch, soms kreeg onze vriend een goedkeurend knikje; 't was als hij voor zijn meester tabak moest halen en van zijn eigen luttel penningen wat meer meebracht, dan de oude besteld had. Maar nooit vertelde de knaap iets van die harde behandeling aan zijne ouders.

Op den dag zijner eerste communie ontsnapte Gretry nauwelijks aan den dood. Gedurende de stille week verving men in de St. Deniskerk de bronzen klokken door houten, waarop men met

een hamer sloeg. Evenals vroeger de borrelende pot zijne nieuwsgierigheid opwekte, zoo wilde de knaap ook nu dat zonderling gelui van dichtbij bezien. Toen hij den toren beklom, viel een zware balk op zijn hoofd. De arme jongen stortte bewusteloos neer. Toch kon men eerst geen ernstige wonde bespeuren, ofschoon Greta den volgenden dag in zijn schedel eene soort van holte voelde, welke hem tot 't einde zijns levens bijbleef. Na het ongeluk, dat dan toch nog goed afgelopen was, scheen Greta nog meer afgetrokken dan voorheen, en later zei hij zelf, dat alleen de muziek hem opbeuren kon.

De lessen van den hardvochtigen meester waren niet zeer vruchtbaar geweest. Toen Greta voor 't eerst in 't openbaar moest zingen, kweet hij zich zoo slecht van de taak, dat hij de muzikschool niet meer bijwonen mocht, omdat de koormeesters oordeelden, dat hij geen stem had.

De vader deed zijn zoon in de leer bij een anderen meester, een braaf en zacht man, bij wien onze vriend snelle vorderingen maakte. Na eenigen tijd oordeelde zijn vader, dat het oogenblik, waarop zijn kind zijne toekomst redden kon, gekomen was. Met veel moeite verkreeg hij van den kapelmeester, de toestemming, om den knaap nogmaals in de kerk te laten zingen. « Als hij niet beter zingt dan alle zangers uwer kerk, moogt

ge hem onmiddellijk voor altijd weg zenden! » zei hij op beslist toon.

Eindelijk kwam dan toch de lang verbeide Zondag. Vader geleidde zijn zoon ter kerke, en toonde hem onderwege eene schoone tabaksdoos, belovende: « Gij krijgt ze, als ge goed zingt ».

De jonge Greta werd medelijdend begroet. Maar nauwelijks had hij eenige maten gezongen, of de koormakkers verwijderden zich eerbiedig, de kanunniken verlieten hun gestoelte, gansch de kerk luisterde gespannen en ontroerd toe... en bij 't einde van het lied wilde ieder den kunstenaar geluk wenschen.

Maar Greta staarde naar één punt, had maar aandacht voor één persoon... voor eene eenvoudige vrouw, die te vergeefs haar tranen wilde drogen... hij had zijne moeder ontwaard... en hij ook moest weenen!

Den volgenden Zondag zong hij weer. En ieder wilde zijne stem hooren. Overal werd Greta nu genoodigd. Helaas! op zekeren avond, na 't zingen van hooge tonen, spuwde hij bloed. Toen liet hij 't zingen varen, en werd componist, dat is: hij maakte muziek.

DE EERSTE TREINEN.

Mechelen bezit een zeer druk station. De stad is voor het verkeer zeer gunstig gelegen, in het midden van het land, met treinen naar de vier windstreken: Mechelen-Brussel, naar 't Zuiden; Mechelen-Antwerpen (zoo Centraal als Zuid), naar 't Noorden; Mechelen-Dendermonde-Gent en Mechelen-Puurs-Temsche-Sint-Niklaas-Terneuzen, naar 't Westen; en eindelijk Mechelen-Leuven, naar 't Oosten.

De eerste Belgische trein reed tusschen Brussel en Mechelen; dat was in 1835.

Ge weet, dat de lokomotief uitgevonden werd door den Engelschman Robert Stephenson. Men wilde in ons land ook ijzeren wegen aanleggen. 't Was een grootsch plan, dat heftig bestreden werd, niet alleen door eenvoudige lieden, maar zelfs door velen die geleerdheid bezaten. In de Kamers der volksvertegenwoordigers kwam men met vele bezwaren voor den dag. Iemand beweerde, dat men een te groote uitgestrektheid gronds aan den landbouw ontnemen moest. Er zouden akkers ontbreken voor veldvruchten. Een ander voorspelde, dat al het noodige ijzer onze mijnen ledigen zou. «We zouden dan geen ijzer meer hebben voor de nijverheid. Hoeveel menschen zullen er zonder werk vallen!» voegde hij er bij. «Laat ons veronderstellen, dat er van Ant-

werpen naar Keulen 500 tot 600 openbare rijtuigen loopen; welnu, 't bestaan van al die menschen, die daarvan leven, zooals voerlieden, herbergiers, hoefsmeden, wagensmakers, enz., wordt in gevaar gebracht». Die heer kon nog niet vermoeden, dat ons spoorwegbestuur duizenden en duizenden beamten en arbeiders zou moeten aanstellen. Een derde beweerde, dat de koeien van al die vuurspuwende lokomotieven zoo zouden schrikken, dat ze geen melk meer gaven. En hoeveel zouden die treinen niet kosten! Sommigen vreesden, dat het vuur of hitte der lokomotieven de oogsten zouden schroeien of verbranden. Maar de voorstanders wonnen het van de tegenstanders, want in 1834 werd door Kamer en Senaat 't aanleggen van spoorwegen gestemd. En een jaar later reden onze eerste treinen.

Den 6^{en} Mei las men in het Staatsblad het volgende verslag: «Gisteren morgen is de spoorlijn van Brussel naar Mechelen geopend. Dit groot feest der nijverheid is plechtig gevierd. Om 11 1/2 ure namen de uitgenoodigden in de hun voorbehouden rijtuigen plaats. Een dichte menigte stond op den steenweg van Laken. Even vóór den middag kwam Z. M. de Koning om bij het vertrek van den trein tegenwoordig te zijn.

De koning steeg uit zijn rijtuig en naderde de lokomotieven, die hij langen tijd bezichtigde, dan ging hij over de afgesloten ruimte om een blik te

kunnen slaan op de drie lange rijen wagons, geladen met vroolijke reizigers. Weldra kondigde een salvo het vertrek aan en de «Pijl», een lokomotief die zeven met de nationale kleuren bevestigde wagons trok waarin de voornaamste ambtenaren en hogere officieren van 't leger hadden plaats genomen, reed snel af. De « Stephenson » die vier diligences (wagons 1e klas) en drie bankwagons (wagons 2e klas) sleepte, wachtte niet lang om te volgen. De «Olifant», een lokomotief met groote krachtvermogen, vertrok het laatst en voerde zestien wagons mee, waarvan er negen met de kleuren der provincies versierd waren.

Overal, waar deze snelle wagons voorbij reden, verdrong zich een dichte menigte, nieuwsgierig naar een zoo vreemd en wonderbaar schouwspel.

Verbazing en vreugde las men op elks gelaat. Aan beide zijden van de spoorlijn Brussel-Mechelen zag men een dichte schare en alle toeschouwers klaptten in de handen en juichten.

De treinen stopten te Mechelen voor de Leuvensche vaart, waar een brug zou gelegd worden. De heer Rogier, provincie-gouverneur bracht de reizigers naar een tent... toen het station en hield daar een rede. Op die plaats werd een gedenkzuil opgericht... welke naderhand toch wat verplaatst werd. De kanonnen donderden en een krijgsmusiek luisterde de plechtigheid op.

Waarlijk, de verbazing was algemeen. Doch

vele menschen konden maar niet gelooven, dat deze uitvinding zou stand houden.

Zoo sprak een boer, nog verscheidene jaren later, wiens grond bij den aanleg van de lijn Gent-Brugge onteigend moest worden, tot de algevaardigden der Regeering:

— Gij moogt dien ijzeren weg over mijn akker laten loopen, maar ik stel een voorwaarde. Binnen eenige jaren moet ge op uw kosten die ijzeren staven laten wegnemen.

— Over eenige jaren? vroeg een der heeren verwonderd.

— Ja, als dat ding niet meer rijdt. Uw trein zal immers niet lang leven.

Maar de landman zag 't verkeer op den spoorweg steeds toenemen, en later moet hij wel met verbazing zijn hoofd geschud hebben.

De menschen waren echter niet alleen ongehoovig, velen toonden zich angstig. Er zouden groote ongelukken gebeuren, aardschokken, instortingen ja wat al niet, met dat gerommel, gesis en gedonderd. De wereld kon aldus onmogelijk blijven bestaan. Velen hadden zich niet naar Brussel, Mechelen of de tusschengelegen dorpen begeven, toen de eerste treinen reden. O, neen, ze waren te bang van die vuurduivels!

Een duivel, zoo noemde men inderdaad de lokomotief en nog hoorden wij dien naam in West-Vlaanderen!

O, menigeen zou zich voor geen geld in een trein hebben gewaagd en ik heb nog oudjes gekend, die hardnekkig weigerden met het nieuwe vervoermiddel te reizen.

De aandacht van heel Europa was in het jaar 1835 op België gericht en veel vreemdelingen hadden de inhuldiging van de spoorlijn bijgewoond. Ook Stephenson, de uitvinder van den bruikbaren lokomotief, bevond zich toen te Brussel.

De eerste spoorwegdienst lijkt ons nu gebrek- kig toe, maar in die dagen beschouwden de ver- lichten hem als een gewichtige verbetering in de wijze van reizen. Er waren 3 treinen per dag in beide richtingen. Een tijdtabel zou er dus als volgt uitgezien hebben, had men er een gehad:

Brussel	9.00	2.00	5.30
Vilvoorden	10.30	4.30	7.00
Mechelen	9.45	2.45	6.15
—:—			
Mechelen	10.00	4.00	6.30
Vilvoorden	20.30	4.30	7.00
Brussel	10.45	4.45	7.15
Mechelen-Vilvoorden en			
omgekeerd			
Prijs:	Brussel-Mechelen	Brussel-Vilvoorden en	
	en omgekeerd	omgekeerd	
Diligencië	1.50 fr.	1.00 fr.	
Overdekte bankw.	1.00 fr.	0.50 fr.	
— 30 —			

Open » 0.50 fr. 0.35 fr.

En de menschen reisden meer en meer. Na de eerste bewondering en den geestdrift van 't nieu- we kwam de zucht naar beter. Men kloeg over den dienst; er reden te weinig treinen; het station stond te ver buiten de stad, de wagens schokten te veel, in de open rijtuigen was het bijna onhoud- baar van stof, roet en al zoo meer.

Men beloofde die bezwaren langzamerhand uit den weg te ruimen. Nu, sedert 1835 is er op den spoorweg ook heel wat veranderd! Bij de wet van 26 Mei werd bepaald dat Mechelen door een lijn zou verbonden worden met Antwerpen, Oostende en de Duitsche grens. Te Mechelen ook bouwde men de eerste werkplaats voor het herstel van het spoorwegmateriaal. Daaruit ontstond er het be- kende arsenaal. Het tegenwoordig station werd in 1888 gebouwd.

Ons spoorwegnet is 't dichtste der wereld, na- tuurlijk in evenredigheid der oppervlakte van ons grondgebied.

Toen de regeering Mechelen aangeduid had als middenpunt van het spoorwegnet, opende de stad een nieuwe straat, naar de toekomstige statie en daar die over 't voormalig hof van graaf Egmont liep, werd ze Egmontstraat genoemd. Door deze straat gaande, ziet men nog twee paviljoenen, overblijfsels van een poort, die echter pas in 1842 gebouwd werd. Het eerste deel der straat is nu

naar den beroemden schrijver Conscience geheeten.

Nu stoomen de bloktreinen voorbij Mechelen en heeft men dicht bij de stad de uitgestrekte vormingsstatie van Muizen.

De treinen zijn ons thans onmisbaar.

En men vraagt steeds meer en betere verbinding.

Na de treinen kwamen de stoomtrammen.

En nu rijdt men in veel streken ook per autobus.

EINDE.